

Експертна Конференция

25 Май 2022 г.

МОНИТОРИНГ НА РАДИОАКТИВНО ЗАМЪРСЯВАНЕ В ГРАДСКА СРЕДА

Готовност за справяне с предизвикателствата
при радиоактивно замърсяване

Атанас Кръстанов –

ibdc@abv.bg

ТИТА – КОНСУЛТ ООД

Общуване с масмедииите и населението.

Медийно отразяване на радиоактивно замърсяване

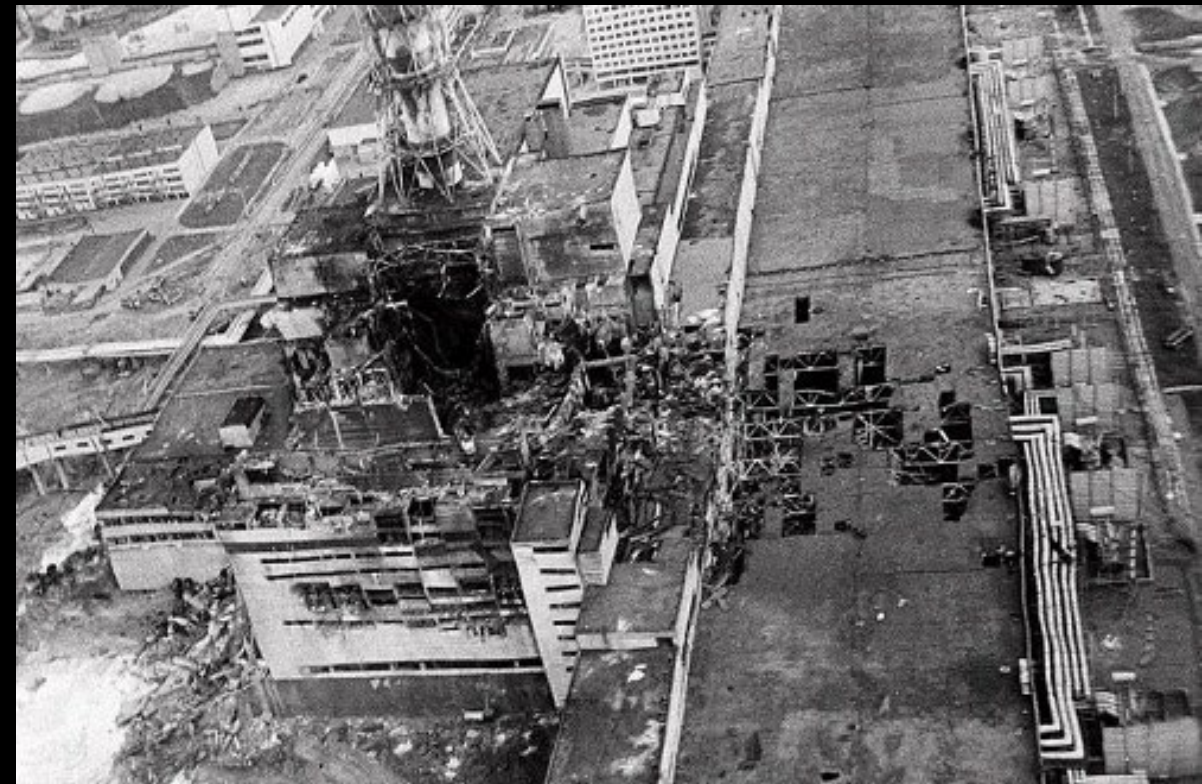

СРЕДА

26 април 1986 г.

Часът е 1:23:58. Всичко се случва за СТОТНИ ОТ секундата...

Първа регистрация извън СССР 28 април в атомната централа Форсарк, Швеция е регистрирано замърсяване.

29 април 1986 г. - Полша, Германия, Австрия,
Румъния.

30 април - Швейцария и Северна Италия,

1-2 май - Франция, Белгия, Холандия,
Великобритания, Северна Гърция,

3 май - Израел, Кувейт, Турция...

2 май - Япония

4 май - Китай,

5 май - Инди

5 и 6 май - САЩ и Канада.

Десетки хиляди българи отбелязват в София "Празника на труда" 1 май с традиционен парад пред комунистическите партийни и държавни ръководители на страната.

ОГЛУШИТЕЛНО МЪЛЧАНИЕ

Гриша Филипov и Григор Стоичков излизат с железен аргумент: „А какво ще кажат съветските другари?!“.

На 12 май, под заглавие „Бодрост и жизненост“ в. „Работническо дело“ съобщи:

„Наистина празнична бе атмосферата вчера по стадиони, зали, площади и игрища в цялата страна“. На 18 май само в София стартираха 41000 деца и възрастни по „километрите на здравето“.

**Но не всички
мълчаха!**

Кои са хората които стоят зад екипа на „РАДИОЩИТ“, които първи дръзнаха да се противопоставят на властта и да помогнат за защита на населението или поне на войниците от Българската армия:

Седнали: Професор И. Белокоски проф.
Цветан Бончев и доц. Босевски

Прави:

Б. Манушев, Е.
Вапирев,

Т. Бошкова, С.

Радев, Маврудиев,

Л. Минев,

Б.Манджукова,

И. Манджуков,

Т. Семова,

Я. Янев,

Както и:

И. Узунов, П. Каменов,

А. Антонов , В. Маринов

На 11 март 2011 г., в 14:46, тихоокеанското крайбрежие на региона Тохоку в Япония е разтърсено от земетресение с магнитуд 9 по скалата на Рихтер.

Масивно изпускане на радионуклиди в атмосферата и евакуация на около 160 000 души, живеещи в радиус от тридесет километра от електроцентралата.

През първите няколко седмици не е публикувано почти нищо за радиоактивното замърсяване, присъстващо в атмосферата.

Непосредствено след ядрената катастрофа СРЈ съобщава, че правителството е избягнало въпросите на журналистите и е блокирало интернет сайтовете, които са били обвинени в разпространяване на фалшиви новини.

Публикациите на местни и чуждестранни репортери отразяваха само видимата страна на бедствието

През декември 2014 г., правителството на Шинзо Абе, одобри спорен закон за тайната, като наложена стратегия за задушаване на критиците на властта.

Журналистите и лицата, подаващи сигнали за нарушение, биха могли да се изправят пред затвор до 10 години за разкриване на "тайни".

Масако Мори, министър, отговарящ за законодателството, заяви през ноември, че информацията за това как се охраняват атомните електроцентрали ще бъде определена за държавна тайна.

Хироюки Такахаши, писател в Jiji Press

„Информационната агенция, към която принадлежа, ме помоли да прередактирам статиите си, за да не пиша за връзката между излагането на радиация и здравето. От официалните власти се прие, че разпространявам паника. Въпреки това, паника възниква, когато липсата на информация пречи на хората да мислят. Предоставянето на многостранна информация води до избягване на паника, а журналистите трябва да докладват без предразсъдъци, за да съобщят риска на обществото.“

Според Световната Ядрена Асоциация, към март 2022 година в света има 439 ядрени реактора в 42 страни, като общото количество уран се оценява на 62,496 тона ($62,496 \text{ tU} = 73,698 \text{ t U}_3\text{O}_8$ Триураниев октоксид или жълт кекс).

Ядрена авария може да се случи по всяко време !

Дори да няма природно бедствие, което да предизвика ядрена авария, както е имало в Япония през 2011 г., ядрено съоръжение може да е цел на терористична атака.

Отговорността на журналистите е голяма.

Те трябва да знаят достатъчно за:

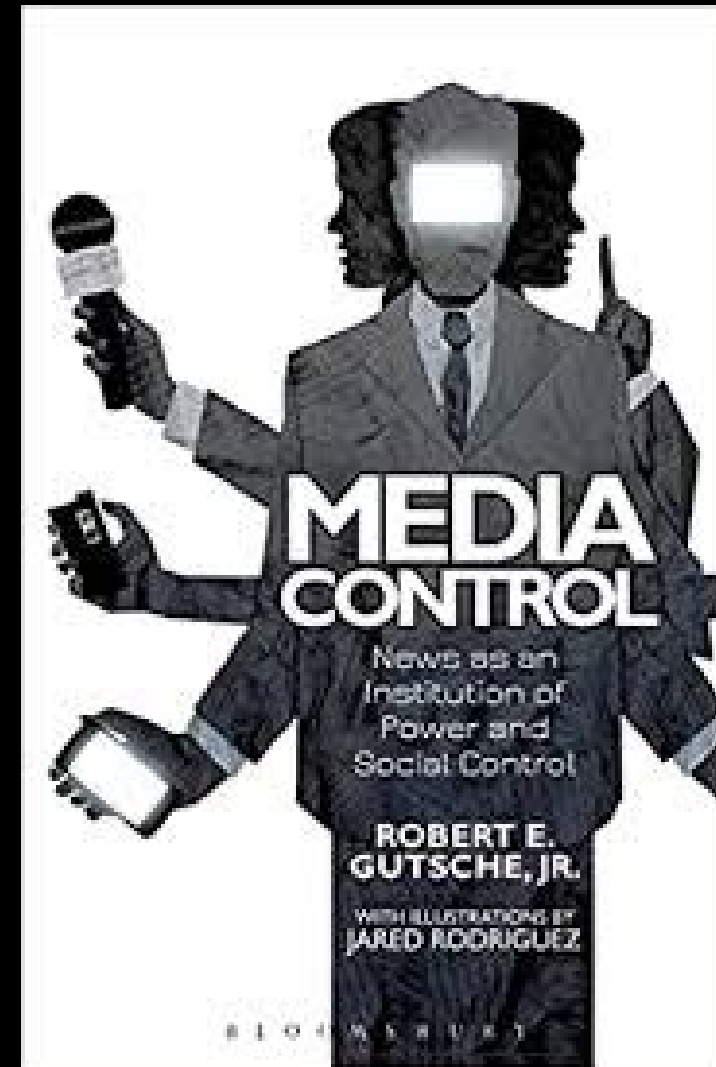
- Природата на радиоактивността и потенциалните пътища за замърсяване.

- Мерките които трябва да се предприемат, за да могат да задават правилно своите въпроси и да настояват истината да не бъде подменена или скрита от официалните органи.

Във време на бедствие е жизненоважно да има алтернатива на държавното управление - независим орган, който да дава безпристрастна и независима гледна точка и да държат лидерите отговорни за техните действия и решения.

Очевидно, това може да са репортери на място, и социалните медии, с известна условност.

Журналистическите продукти от печатните, аудиовизуалните и цифровите медии не са просто неутрален посредник на информацията между източник на информация и получател.

Медиите променят и често тълкуват информацията ad-hoc и това може да повлияе на получателите да оценят правилно ситуацията и да се защитят.

Често едни рискове се омаловажават (радон, космическо лъчение, медицински приложения, технологични - гама дефектоскопия, пожароизвестители и др.).

Обучението на журналистите за разбирането на радиационните рискове е от съществено значение при техните репортажи.

Други, свързани особено с атомните централи и проблемите с отработеното ядрено гориво често (понякога с право) се преекспонират.

След аварията в Три Майл Айленд (1979 г.), Чернобилската АЕЦ (1986 г.) и Фукушима (2011 г.) в публичното пространство рязко нараснаха страховете от използването на ядрената енергетика. Започна периодът на няколко десетилетия ядрена стагнация.

Кого да питаме?

За да знаете към кого да се обърнете, трябва да се познава целите и инструкцията за аварийно реагиране и разпределението на отговорностите на длъжностните лица.

Аварийното реагиране се отнася и за случаите на ядрен тероризъм. Необходимо е да се обърне внимание и на някои допълнителни фактори на въздействие върху човека.

Да проследим пътя на началното реагиране:

Често Функциите на Отговорника за аварийното реагиране и на Ръководителя на аварийните работи могат да се изпълняват от едно лице, особено в началните етапи на реагирането.

Журналистите могат да получават конкретна и надеждна информация от ОТГОВОРНИКА ЗА АВАРИЙНО РЕАГИРАНЕ.

Зелена граница:

Мощности на дозата около естествения радиационен фон от $0,1 \mu\text{Sv/h}$ до $1,0 \mu\text{Sv/h}$; Опасността е малка, времето за реагиране е достатъчно, мерките за защита не са спешни.

Жълта граница:

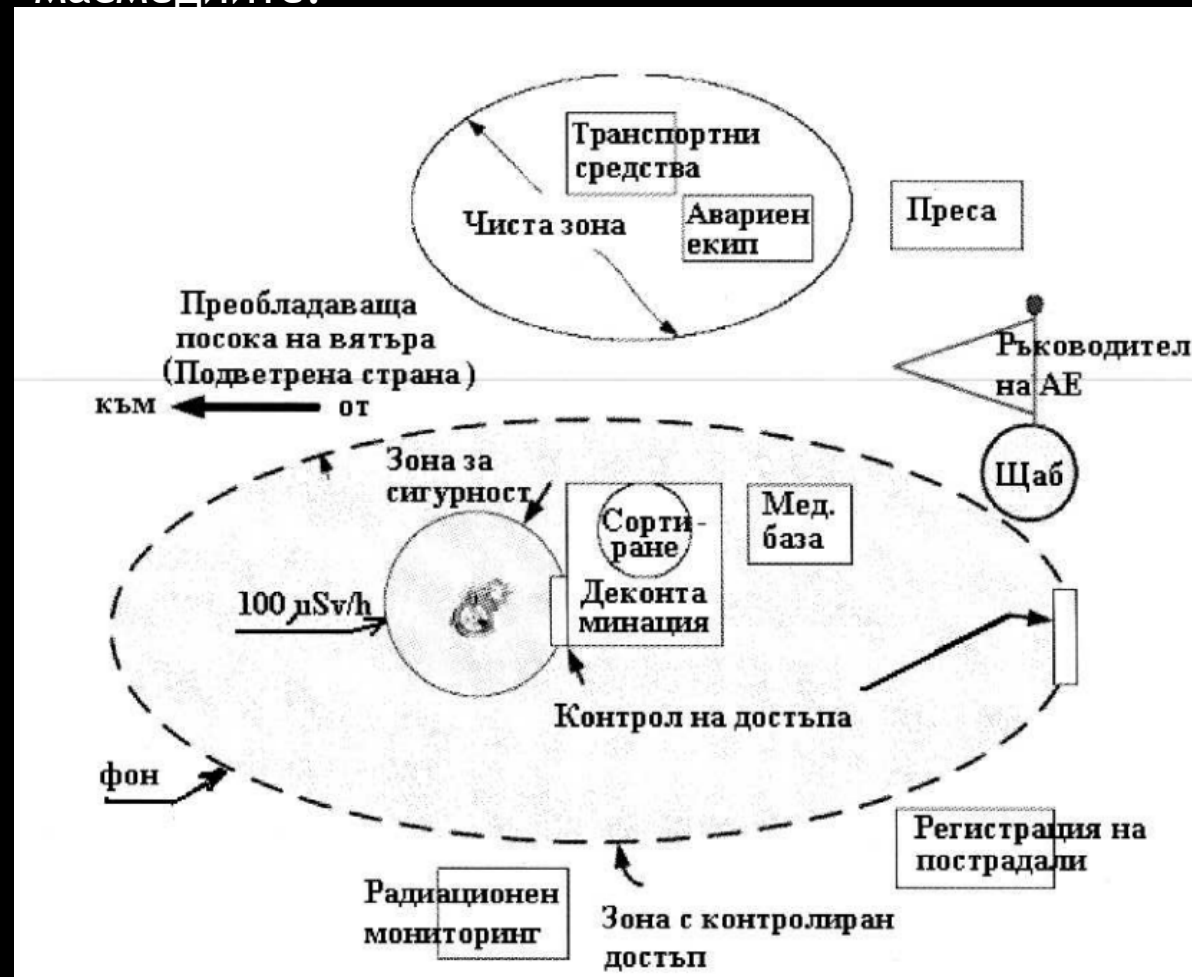
Мощности на дозата е от порядъка (и по-висока) от $0,1 \text{ mSv/h}$. Това е 1000 пъти повече от естествения фон!

Опасността е сериозна; времето за реагиране е най-много няколко денонощия.

Червена граница:

Мощности на дозата е от порядъка на $0,1 \text{ Sv/h}$ (и по-висока) т.е 1000 пъти над жълтата граница! Опасността е много сериозна; времето за реагиране са часове. За 5 часа ще бъде надхвърлена границата на детерминистичните ефекти ($0,5 \text{ Sv}$), за 10 часа може да се очаква лъчева болест ($1,0 \text{ Sv}$).

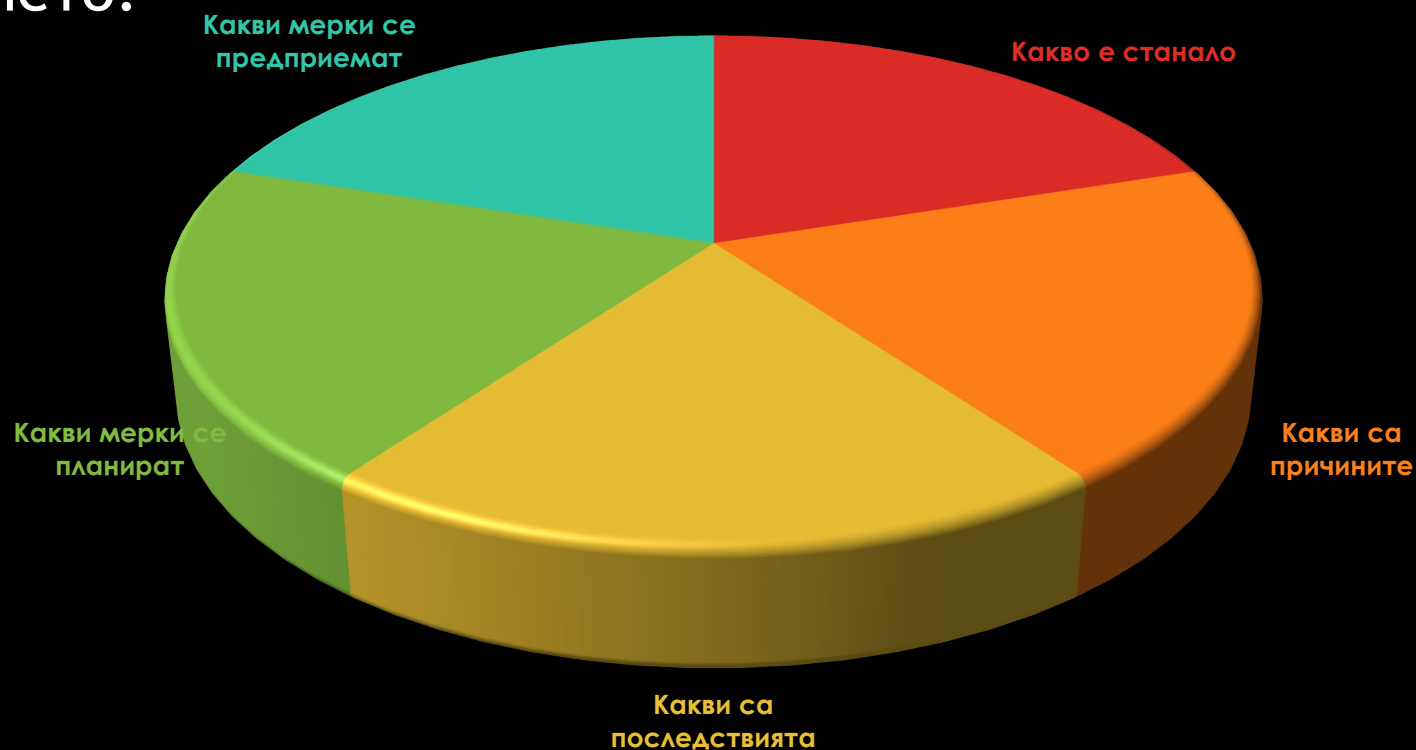
Веднага след инцидента, се формират зони за безопасност и аварийните звена на мястото на аварията. Там се формира и зона за приемане на масмедииите.

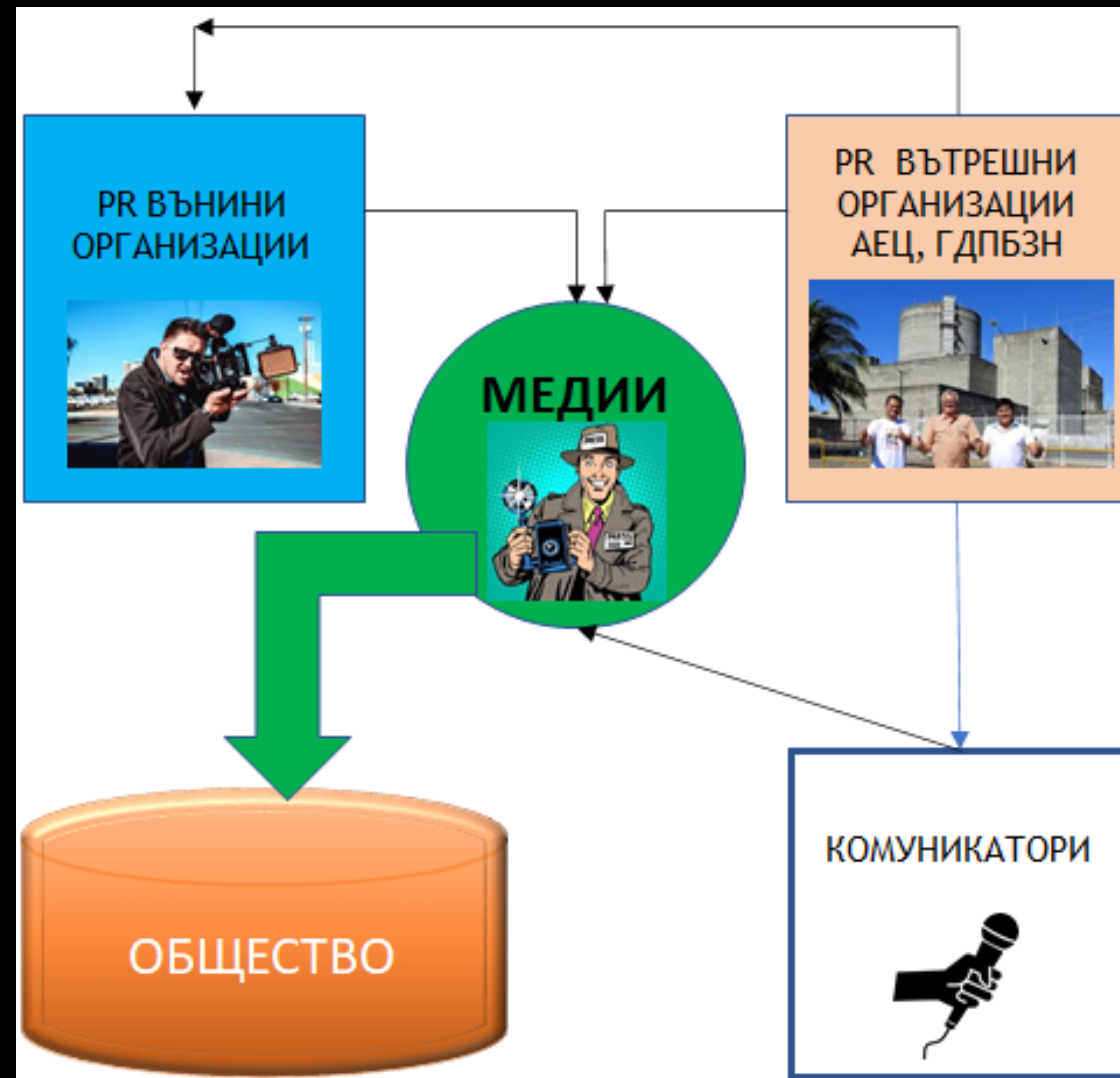
Основни въпроси на които трябва да дадат отговор както служителите и аварийните екипи, така и журналистите да могат да информират населението:

Журналистите играят ключова роля за съобщаването на информация на обществеността след извънредна ситуация.

ОСНОВНИ ВЪПРОСИ

Ключов е въпросът кой ще комуникира с медиите (и по този начин, с широката общественост). Трябва ли да има експерти в областта на връзките с обществеността (PR) и агенции, или разговорът трябва да включва пряко институцията и нейните представители?

Опасност!

Объркване и хаотични реакции сред населението може да се породи от липсата на координация между експертите.

Реална заплаха е и съществуващата конкуренция между медиите с желание да са оригинални и на всяка цена да извлекат нова и актуална информация.

Това може да доведе до изопачаване на фактите било поради слаба подготвеност или от желание за доминация на представената от тях медия.

Объркване причинено от
разнообразни термини,
величини и единици

Активност
Ефективна Доза
Еквивалентна Доза
Доза

Sv, Ber,
R/h,
Bq/m³
MeV, 10³ ,
10⁻⁹

При разговор с правителствени служби или служители от ядрената централа

1. Поискайте количествена информация (факти и числа). Не позволявайте на длъжностните лица да интерпретират данни вместо вас. Поискайте фактите и интерпретирайте информацията сами. Например, не позволявайте на длъжностните лица да ви кажат, че нивата на радиация са безопасни. Попитайте какви са нивата, за да можете сами да решите.

Внимание: Предварително журналистите трябва да са наясно с нормите за радиационна безопасност. Сравнете предоставените ви данни с множество международни информационни източници. Не разчитайте единствено на отговорните за произшествието.

2. Потърсете подробности за това къде и кога е измерено изхвърлянето на радиоактивни материали.
3. Опитайте се да получите достъп до учените, които правят мониторинга; те са по-малко склонни да изопачават информацията, отколкото операторите на заводи.

Фалшиви новини, слухове и паника

НО....

Има и погрешна информация, която не е злонамерена.

Тя може да е честна, като реалната новина е интерпретирана неправилно поради незнание, липса на опит или дефицит на данни.

Това е разликата между погрешна информация (честна) и фалшивата новина (измамна)

Дезинформацията е подгрупа на пропагандата и е фалшива информация, която се разпространява умишлено, за да измами

Фалшивите новини са невярна или подвеждаща информация, представена като новина.

Слуховете са части от информация или история, която не е проверена.

Паниката е психологическо състояние на внезапен страх, предизвикан от реална или въображаема заплаха, който надделява над трезвата мисъл.

Пътища за разпространение на фалшиви новини, слухове и паника

Голяма част от фалшивата новина съдържа достатъчно достоверност, за да мине като истината

Интересен факт: Истината рядко стигна до над 1000 души, докато топ 1% от фалшивите новини достигат до 100 000 души.

Медийни примери

Идентифициране на он-лайн дезинформация

1. Анализирайте както съдържанието, така и източника.

Погледнете съдържанието.

Погледнете кой е авторът на новината.

Потърсете в Google

2. Определете намерението зад публикацията или информацията.

3. Използване на авторитетните ресурси.

4. Потърсете преките участници, специалисти или вътрешни лица

Връзка между масмедиаите и организациите

1. Специалисти и експерти в своята тясна област - физици, радиобиолози, инженери, математици, химици, медици и др. В тази група трябва да се отнесат и аварийните работници.

2. Политици

3. Журналисти

Форми за връзка и информация с масмедиаите и населението

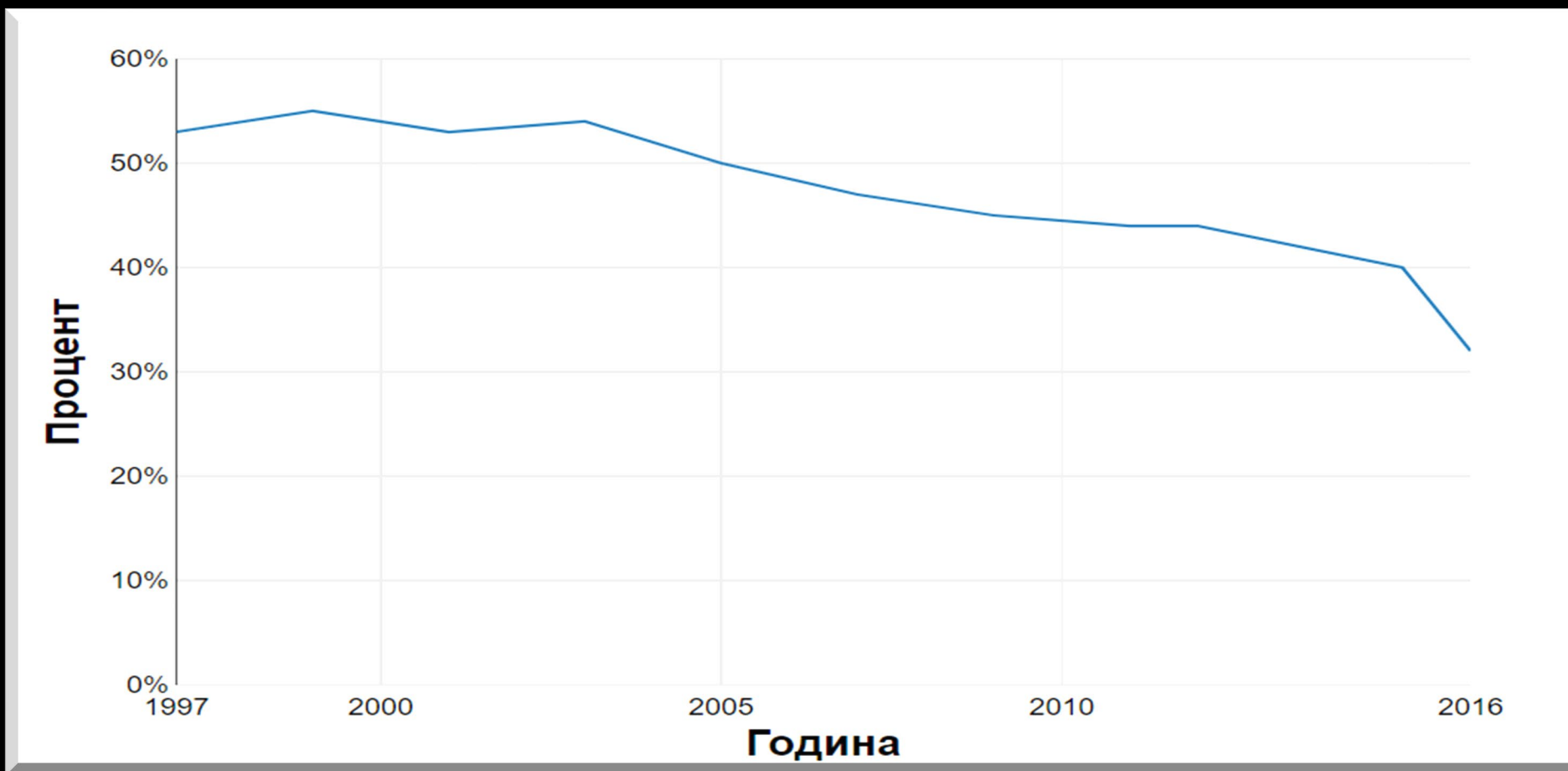
- Организиране на пресконференции, интервюта, съобщения за печата, радиото и телевизията;
- Среци на „живо“ с участници и засегнати групи от населението. Журналистите при тези средства трябва да са съпричастни с потърпевшите и да уважават тяхното лично пространство и чувства.
- Информация в Интернет - социални мрежи, блогове и др.
- Разкриване на горещи телефонни линии.

Източници на информация

Обществено доверие в традиционните новинарски медии, 1997-2016 г.

Gallup Poll, "Americans' Trust in Mass Media Sinks to New Low," September 14, 2016.

Слухове и паника

Стихийното поведение на хората в редица случаи се провокира от стихийната информация - слуховете

Отсъствието на информация винаги поражда слухове. Липсата на информация е необходимо, но недостатъчно условие. Дори и при наличие на информация, нейната интерпретация може да доведе до изкривяването ѝ. Препредавайки тази информация често тя става напълно различна от нейния първообраз.

Основният фактор за разпространение на слухове е възникващият вакуум поради неудовлетворен информационен интерес, който се характеризира със склонност към спонтанно запълване.

Необходими условия за възникването на слухове:

- Интерес към темата;
- Дефицит на надеждна информация - за слуха е необходим не само интерес, трябва и неудовлетворен интерес. Тези, които смятат наличната информация за достатъчна - не са плодотворна почва за слуха;
- Липса на авторитет и доверие в информацията разпространявана от официалните източници..

Препоръки за лицата даващи интервюта

- Избягвайте сложни и претенциозни изразни средства.
- Бъдете спокойни и уверени. Хората ви гледат и ви вярват.
- Особено решаващи са първите минути при общуването с хората.
- Бъдете откровени и честни. Ако нещо не знаете кажете го. Не скривайте лошите и тревожни новини. Но винаги след като ги съобщите, обяснете какво се планира и още по-важно какво се прави за решаване на проблема.

Ето защо е необходимо да имате добра комуникация с екипите и ръководителя на екипа. Трябва да сте в течение на плановете за реагиране.

Препоръки за лицата даващи интервюта (продължение)

- Бъдете конкретни и кратки. Не използвайте дълги изречения с много прилагателни. Избягвайте думи като голям, малък, огромен, незначителен. Използвайте факти.
- Бъдете съпричастни към аудиторията. Наблюдавайте внимателно тяхната реакция и поведение. Може да се шегувате, но само ако е уместно. Опитайте се да комуникирате сякаш сте част от общността, но помнете, че вие сте този който знае подробности и хората очакват от вас истината и какво трябва да правят.
- Споделяйте собствен опит.
- Фокусирайте се върху 2-3 основни теми и се придържайте към тях. Не се впускайте в теоретизиране и демонстрация на енциклопедичност.
- Бъдете атрактивен, но не преигравайте. Комуникирайте с поглед, жестове, мимики, език на тялото. Модулирайте гласът си в зависимост от това за което говорите.
- Говорете високо и ясно, не мрънкайте под носът си.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

ВЪПРОСИ?

Атанас Кръстанов
Тита - Консулт ООД
088 500 1291
ibdc@abv.bg